

447. *Sed quid*, si suspicio sit, quod alius modum licitum dissolvendi maleficia didicerit a daemonie. Respondeat *Laym.* l. c. adhuc ab eo peti posse, ut dissolvat; nam arte bona, quam male didicit, bene uti potest.

448. Q. V. Quaenam sint media contra maleficia. R. Alia sunt *naturalia* quae vel desumuntur a pharmacis; haec tamen daemon facile eludit, si Deus permittat; partim a destructione pacti remotis signis, a quibus duratio pacti pendet, ut supra dictum est: de hac destructione *Delrius* l. c. q. 3. Alia *supernaturalia* ac 1. Sincera et fiducialis commendatio sui in divinam providentiam, et custodiam s. Angeli custodis. 2. Exorcismi Ecclesiae. 3. Devotus usus aquae benedictae. 4. Devotus usus aquae in honorem s. Ignatii benedictae, olei s. Walburgis, cerae *Innocentianae*, item cerae benedictae in honorem s. Francisci de Paula. 5. Devotus usus Imaginum B. V. immaculate conceptae, s. Ignatii, et alia multa in Ecclesia usitata. De his *P. Stoiber* in P. 2. Armamentarii Ecclesiastici.

449. Q. VI. Quomodo peccaverit Aemiliana adeundo sagam pro maleficio inferendo. R. Peccavit graviter tum peccato superstitionis, tum iniquitiae, si maleficium sit illatum; ac proinde tenetur curare, ut tollatur, sed sine novo maleficio, damnumque reparetur. Ita comm.

450. Q. VII. Quid agendum sit Confessario, dum poenitens se accusat, quod saga, vel magus fuerit. R. Interroget *primo* an pactum inierit cum daemonie? Hoc enim poenitens debet dissolvere, et ejurare antequam absolvatur; dissolvitur autem sufficienter agendo seriam poenitentiam (quae cum rara sit, non est facile credendum ejusmodi hominibus, sed prudenter tentanda est eorum fides et constantia), neque necessarium est, ut poenitens petat sibi reddi chirographum a daemonie, in quo forte se illi subscrispit. Si tamen saga vel magus apud se habeat chirographum, vel aliud signum initi pacti, v. g. schedam, nodum ligularum, glomum capillorum, ollam etc. debet illa comburere, vel alio modo destruere. 2. Quaerat, an Deum, et fidem abnegarit, vel blasphemaverit, daemonem adoraverit, hostiis consecratis abusa fuerit, an maleficium confecerit ex rebus sacris? talia enim sacrilegia et apostasiae plerumque a sagis committuntur; si consecratis hostias adhuc retineat, tenetur eas tradere sacerdoti. 3. An si fidem necdum abjuraverit, saltem crediderit, daemonem non esse damnatum, sacramenta suscipientibus nihil prodesse etc. ex quibus colligitur pacto cum daemonie etiam haeresin fuisse conjunctam. 4. An commiserit cum daemonie peccata luxuria. 5. An damna intulerit per maleficia; haec enim tenetur resarcire. 6. An maleficia illata adhuc durent, quae tenetur tollere, si possit sine novo maleficio. Neque facile prius absolvendi sunt malefici, quam huic obligationi satisfaciant. Vide *Suar.*, *Sanch.*, *Filiu.*, *Bonac.*, *Lessum* de J. et J. L. 2. c. 44. dub. 4. n. 27., *Babenst.* l. c. n. 83.

451. Porro *adverte* I. Saepe simpliciores accusant se esse sagas, eo quod exercitia quaedam magica didicerint, vel exercuerint, absque commercio explicito cum daemonie: hisce ostendat Confessarius gravitatem criminis, et si advertat poenitentem ab eo abhorrire, illudque serio detestari, facilius illum potest absolvere; suadeat autem frequentem confessio nem, et communionem, actus fidei, spei, et charitatis etc. alias facile redit ad damnatas artes.

452. II. Si quis pecuniam a daemonie acceperit, nec constet, quod aliqui eam surripuerit, licet eam retinere, quia daemon illam potuit extrahere e fundo maris, vel ex occulto thesauro ad neminem pertinente. Secus si constet, cui fuerit ablata (*Suar.*, *Sanch.* L. 2. mor. c. 41. n. 2.); nec licet tali pecunia uti, si sit adulterina. *Ibid.*

III. Si maleficus aut divinator alicui operam suam praestitit accepta mercede, ad hujus restitutionem in conscientia non tenetur, quia talis opera et impensa diligentia est pretio aestimabilis. *Laym.* l. c. c. 8. contra alios.

§. II. *De Tentatione Dei.*

453. *Nota. Irreligiositas* est defectus cultus Deo debiti; alia directe tendit ad irreverentiam Dei, ut tentatio Dei, blasphemia et perjurium. Alia ad irreverentiam rerum sacrarum, ut sacrilegium et simonia. De blasphemia, et perjurio agemus in pracepto secundo. Hic primo de Tentatione Dei agemus, non prout sonat seductionem vel inductionem ad peccatum; sic nec active, nec passive cadit in Deum: *Ipse enim neminem tentat*, h. e. neminem inducit ad peccatum. *Jac.* 1. Neque ipse potest induci ad peccatum: sed prout sonat probationem: sic Deus Job tentasse legitur, item Israelitas *Deut.* 13. v. 3. Hic dicemus, quale peccatum sit, hoc sensu Deum a nobis tentari.

454. *Principium I. Tentatio Dei est dictum, vel factum, quo quis absque justa causa explorat, an Deus habeat hanc, vel illam perfectionem, petitendo scil. vel exspectando extraordinarium effectum, signum, vel auxilium, quo divina potentia, sapientia, misericordia, vel alia perfectio manifeste cognoscatur, et quasi experimentum de ea capiatur. S. Thom. 2. 2. q. 97. Juxta *Suar.* T. 1. de Relig. t. 3. L. 1. c. 2. tentatio Dei propriissime talis oritur ex infidelitate, vel dubitatione de aliqua Dei perfectione v. g. praesentia Dei. Sic de Israelitis *Exod.* 17. v. 7. legitur: Tentaverunt Dominum dicentes: estne Dominus in nobis, an non? Tentatio Dei minus proprie talis oritur potius ex presumptione, aut nimia confidentia, quando quis sine utilitatis aut necessitatis causa a Deo petit miraculosam declarationem aliquius perfectionis divinae, ut ait *S. Thom.* cum *S. Aug.* L. 16. de civ. c. 19. Hoc duplum potest contingere, scil. expresse et interpretativa. Tentatio Dei expressa et formalis est, quando quis expresse dubitans de aliqua perfectione Dei aliquid dicit, vel facit animo eandem explorandi, v. g. si quis dubitans de aliquo articulo fidei petat a Deo miraculum, ut patet in veritas Dei loquentis; vel si quis ex alta turri se precipitat experitus, an Deus sit potens servare ab interitu. Tentatio implicita vel interpretativa est, quando quis expresse quidem non dubitat de aliqua Dei perfectione, nec directe intendit de illa capere experimentum, petit tamen, vel agit aliquid, quod ad nullum alium finem, quam ad explorandam aliquam Dei perfectionem ex sua natura referri posse videtur, vel quod ex se requirit extraordinarium Dei auxilium. Unde hoc duplum contingit: 1. Quando quis media ordinaria absque justa causa negligit, et extraordinarium auxilium ac effectum a solo Deo temere exspectat, v. g. si periculose decumbens respuat omnem medicinam, et a solo Deo temere exspectet sanitatem. 2. Quando quis sponte et crita utilitatem ac necessitatem in grave periculum se conjicit, ex quo nullatenus aut vix eripi potest, nisi per miraculum, v. g. si quis per totam quadragesimam vellet omni cibo et potu abstinere ad exemplum Christi (nisi id fieret ex speciali, et manifesto Dei instinctu) certo exspectans extraordinarium a Deo vitae conservationem.*

455. *Princip. II. Tentatio Dei ex genere suo est peccatum mortale.* *Laym.* l. c. c. 5. *Reiffenst.* cum comm. *Ratio* est: quia tum formalis, tum interpretativa tentatio est gravis irreverentia erga Deum. 1. *De formalis* constat, quia ex dubitatione velle explorare divinam perfectionem est despctus divinae excellentiae. Neque hic locum habet parvitas materiae, ut docet *Babenst.* t. 5. d. 2. a. 5. n. 8. cum *Valent.*, et *Sanch.* hinc *Deut.* 6. et *Matth.* 4. *Non tentabis Dominum Deum tuum.* 2. *Interpretativa tentatio*

saltem est implicita petitio, ut Deus contra ordinem suae providentiae absque necessitate operetur: ergo pariter cedit in irreverentiam erga Deum. *Ilsung* t. 5. d. 3. a. 2. n. 287. Tentatio tamen Interpretativa frequentius est peccatum veniale, tum ob imperfectionem actus, ignorantiam, simplicitatem, tum ob levitatem periculi, cui tentans se exponit. Tum vero nullum est peccatum, si fiat ex gravi causa, et humili confidentia in divina bonitate. Hinc *Laym.* l. c. n. 6. recte cum *Suar.* ait, ut ejusmodi temeritates sint peccata temptationis Dei, necesse est intentionem operantis aliquo modo ad Deum dirigi, tacite ab ipso implorando extraordinarium auxilium sine causa utilitatis ac necessitatis.

CASUS De Tentatione Dei.

Aegidius disputans cum acatholicis de reali praesentia Christi in Eucharistia, cum illi nolent acquiescere, et credere, in haec verba erumpit: Si sis Deus catholicorum, confirmo hanc veritatem miraculo. Alias innocentem accusatus de gravi furto, probaturus suam innocentiam petit afferri carbones ignitos, quos dum nudis manibus apprehendere, et sinui immittere attentat, mox vim ignis sentiens manus retrahit, et graviter irascitur Deo, quod innocentiam non confirmet miraculo. Judex hoc praecise eventu commotus procedit ad torturam.

456. Q. I. An Aegidius Deum tentasse, et graviter peccasse censendum sit, dum petuit miraculum ad confirmandum articulum fidei, et convertendos acatholicos. R. *Affirmative;* nulla enim urgebat necessitas, cum non desint alia signa, motiva, et notae sufficientes verae fidei in Ecclesia Dei. Imo nec coram Gentilibus licet petere miracula, quando inde non est spes conversionis. Si vero viri sancti aliquando similia petuisse legantur, credendum est ex speciali Spiritus S. impulsu petuisse. *Suar.* l. c. n. 13. Sic etiam petierunt Apostoli *Act. 4.* Gedeon *Jud. 6. v. 7.* Achaz *Isaiae 7. v. 11.*

457. Q. II. An Aegidius quoad secundum tentaverit Deum. R. *Affirmative.* Pertinet hic modus ad purgationes vulgares (sic dictas, quod nullo jure, sed populari inventione, et fabricante sunt omnino fictae invidia c. *Mennam.* 7. q. 5.) quae olim fiebant per ferrum candens, aquam ferventem, vel frigidam, item per monomachiam, quae omnes graviter prohibitae sunt in Jure Can. *Causa* 2. q. 5. et L. 5. Decret. t. 35. Legitur quidem nonnunquam Deus miraculo ejusmodi purgationes confirmasse; sed tum, quando ex speciali instinctu ad eas impulit, ut refertur de s. *Cunegunde.* Juxta *Lessum.* L. 2. c. 15. n. 4. id factum vel ob simplicitatem illius saeculi, et antequam ab Ecclesia fuissent prohibitae, vel quia innocentes suspecti ad eas cogebantur: quid? quod effectus etiam saepe non responderit, ut refertur c. 2. de purg. vulg.

458. Q. III. An judex peccet graviter judicando ex tali purgatione vulgari. R. *Affirmative:* quia judex in processu contra accusatos debet nisi probationibus ac indiciis, quae humano modo deprehendi possunt. Ita *Laym.* l. c. n. 5.

459. Porro *adverte* I. Tentat Deum, qui temere et sine justa causa se offert ad martyrium; talis enim interpretativa vult capere experimentum vel de Dei providentia hoc ipso, quod se absque necessitate, aut speciali utilitate exponat periculo, a quo nonnisi a Deo eripi potest, vel de Dei potentia, eo quod exspectet sine justa causa constantiam, et victoriam supernaturalem. Tunc autem censeretur esse justa causa, quando adesset vel praeceptum, vel consilium martyrii. Praeceptum adest, quando subeundum esset martyrium ad servandam multorum fidem, vel salutem, aut vitandas blasphemias: consilium, quando nihil ex eo aliud sequitur, et ex-

spectatur quam gloria Dei, simulque sentitur peculiaris Dei instinctus. *Sanch.* L. 2. mor. c. 34. n. 15.

460. II. Non tentat Deum, qui in gravi necessitate devote orando humiliter a Deo petit, ut manifestet suam divinam voluntatem vel per Confessarium, aut per internam illustrationem: quia talis nec dubitat de aliqua Dei perfectione, nec per media improportionata voluntatem Dei explorat. Non tamen licet petere ut Deus per aliquod signum externum determinatum manifestet suam voluntatem, quia regulariter non solet ita manifestare, sed vel per internam inspirationem, vel per alios pios ac doctos viros, quos vult consulii.

461. III. Nostra fiducia in Deo tum ordinata est, quando in gravi necessitate constituti primario quidem Dei opem exspectamus, ita tamen ut media ordinaria non negligamus, et simus parati ad omnem eventum etiam exspectationi nostrae contrarium, dicentes cum Isaia c. 50. v. 5. *Dominus Deus aperuit mihi aurem: ego autem non contradico, retrorsum non abi.* Juxta *Laym.* l. c. n. 6. velle a Deo aliquid impetrare sine animi humilitate et reliqua dispositione videtur esse quaedam tentatio Dei, non tamen semper graviter peccaminosa; hinc orans sequatur monitum Eccles. c. 18. *Ante orationem praepara animam tuam, ut dictum est n. 389.* Ita *S. Th.* 1. 2. q. 97. a. 1. in corp. docet: *Quando ergo propter aliquam necessitatem, seu utilitatem committit se aliquis divino auxilio in suis petitionibus, vel factis, hoc non est Deum tentare ... quando vero hoc agitur absque utilitate, et necessitate, hoc est interpretative Deum tentare.*

462. IV. Juxta *Suar.* T. 1. de Relig. t. 3. L. 1. c. 2. n. 2. graviter peccat is, qui postulat a Deo auxilium ad grave peccatum perpetrandum. Vide n. 420.

§. III. De Sacrilegio.

463. *Nota.* Tò sacrilegium primitus derivatum censemur juxta *Suar.* T. 1. de Relig. t. 3. L. 3. c. 1. a *sacro* et *lego*, quod hic idem est, ac furari. Hinc illud *Isidori:* *Sacrilegus dicitur ab eo, quod sacra legit, id est furatur.* Hodie a TT. passim definitur: *Violatio* h. e. irreverens, et indigna rei sacrae tractatio. *Res sacra* dicitur illa, quae publica institutione, auctoritate, et ritu ad Dei cultum deputata est. *Suar.* l. c. n. 1. Porro sicut universim tria sunt genera rerum sacrarum, scil. persona, locus, et res aliae ad divinum cultum specialiter ordinatae, ita sacrilegium est triplex. 1. *Personale.* 2. *Locale.* 3. *Reale.*

464. *Princ. I.* *Sacrilegium personale* est personae sacrae violatio, sive indigna tractatio. Potest autem homo duobus modis specialiter et publica auctoritate Deo dicari, et inde sacrari, scil. vel per sacram ordinationem, vel per statum Religionis, vel quandom ejus participationem, qualis est per votum simplex castitatis, aut alium modum dedicationis ad cultum Dei perpetuum ab Ecclesia approbatum, ut ait *Suar.* l. c. 2. n. 1. Haec violatio sacrilega personalis committitur quatuor modis. 1. Inferendo manus violentas in Clericum, vel Religiosum, injurioso illum percutiendo mutilando, occidendo etc. contra privilegium Canonis, *Si quis suadente 17. q. 4. ex motivo Religionis concessum, addita excommunicatione latae sententiae.* 2. Subjiciendo personas ecclesiasticas judicio saeculari contra privilegium exemptionis, et immunitatis ecclesiasticae. 3. Ab iisdem extra casum publicae necessitatis tributum exigendo contra eandem immunitatem a tributis, et servilibus oneribus. 4. Luxuriose violando personam Deo per votum castitatis perpetuae sacratam; peccat autem sacrilege tam persona, quae contra proprium votum peccat, quam quae turpitudinis complex

est. *Laym.* L. 4. t. 10. c. 7. n. 5. ubi n. 4. contra *Suar.* et *Sanch.* ait: Si Clericus in sacris ordinibus constitutus vel Religiosus utriusque sexus fornicetur, duplum malitiam contrahit, unam violationis voti, alteram sacrilegii proprie dicti, ita ut non sufficiat in confessione dicere: peccavi carnaliter contra votum castitatis, sed necesse sit circumstantiam ordinis sacri, vel religiosi voti exprimere. Secus si quis peccet contra votum continentiae privatum, nec in approbata religione emissum: quia sacrilegium proprie tale est rei sacrae violatio; persona autem sacra non efficitur nisi ex publico jure cultui divino dicata sit, scil. vel per sacram ordinem, vel per statum religionis. Certum tamen est, quod peccans contra votum castitatis duplex peccatum committat, primo contra praeceptum sextum, et simul contra votum.

465. *Princ. II.* *Sacrilegium locale* est violatio loci sacri, qui ab Episcopo consecratus, aut publica auctoritate Episcopi deputatus est ad publica officia divina, missas celebrandas, et sacramentorum usum. *Laym.* l. c. n. 6. ubi ex c. ult. de conse. Eccl. probat, sacrilegii crimen committi etiam ab eo, qui locum nondum consecratum, publica tamen Episcopi auctoritate ad sacra mysteria deputatum (quod fit per quamvis benedictionem aut crucis erectionem etc.) violat; quia per ejusmodi deputationem locus sacer, et a profanis usibus secretus efficitur; cujusmodi sunt Ecclesiae, coemeteria, oratoria et sacella privata, si ab Episcopo benedicta sint, et ad divinum cultum perpetuo deputata. Dixi supra, *publica auctoritate*: quia oratoria, vel sacella privata non consecrata, nec benedicta inter loca sacra hic non numerantur, eti Episcopus licentiam dederit ibi Missas celebrandi; haec enim ad nutum fundatoris in profanos usus converti possunt. Alias in ordine ad immunitatem ecclesiasticam nomine loci sacri non tantum Ecclesia, et coemeterium, sed etiam monasterium, et xenodochium auctoritate Episcopi erectum intelligitur. Si vero xenodochia sine Episcopi auctoritate erecta sint, non censentur religiosa, et solus fundator seu patronus de eorum redditibus disponere potest. *Laym.* l. c.

466. Porro sacrilegium, violando locum sacrum, tripliciter potest accidere. I. Violando Ecclesiae, aut loci sacri immunitatem, scil. fores effringendo, malitiose destruendo, evertendo altaria, despoliando Ecclesiam, eo configuentes, et *legitimo* asylo gaudentes violenter extrahendo ad judicium.

467. De hoc adverte sequentia. Asylia, seu asylum *est jus, sive privilegium, quo malefactoribus ad Ecclesias, loca sacra, et religiosa configentibus securitas praestatur, ne inde vi extrahi possint, praesertim ad poenam in vita aut membris irrogandam.* Finis hujus immunitatis est favor Religionis, et honor locis sacris habendus. Subjectum, sive locus hac immunitate gaudens sunt 1. Ecclesiae auctoritate Episcopi destinatae ad divina officia in iis celebranda c. 9. de immun. Eccl. Nec opus est, ut sint consecratae aut benedictae, nec ut in illis officia divina celebrata jam sint, nec ut servetur ibi Eucharistia: nec refert, quod sint pollutae, aut interdictae, aut dirutae, modo sine auctoritate Episcopi, et cum spe reaederationis, imo et modo coepiae aedicari, quamprimum jactus est lapis primus approbante Episcopo, in quo casu area designata erit loco asyli. *Laym.* L. 4. t. 9. c. 3. n. 2. Imo non tantum pars interior Ecclesiae, sed etiam exteriore gaudent jure asyli, quales sunt Porticus, Capellae, Parietes, Sacristia, Turris, Tectum, Cryptae subterraneae, Campanile, scalae ad templum, porta manu apprehensa etc. 2. Oratoria, et sacella publica, quae auctoritate Episcopi ad divina officia deputata sunt perpetuo: talia censentur, quando indifferenter omnibus ad illa aditus patet pro audiendis sacris, praesertim si campanam habeant, quae publice pulsetur. 3. Coemeteria

etiam ab Ecclesiis separata, modo sint fidelium sepulturae deputata c. 5. de Imm. Eccles. 4. Palatum Episcopi in reverentiam et decorem dignitatis Episcopalium c. 36. caus. 17. q. 4. Testatur etiam *Mathaeucius* offic. Eccles. c. 24. n. 25. Decretum s. Congr. emanasse, quod etiam domus Parochi gaudeat immunitate; maxime hoc verum est, si sit conjuncta Ecclesiae. 5. Domus vel Conventus Religiosorum, et quidem quoad omnia aedificia, hortos, stabula, horrea etc. intra eundem ambitum, et murum conclusa. 6. Juxta *Diana* et *Delb.* domus clericorum in communi viventium auctoritate Episcopi erecta. 7. Hospitalia auctoritate Episcopi erecta, et sacellum ad celebrandum habentia; quia quoad privilegia aequiparantur Ecclesiis l. *omnia* 35. Cod. de Episc. et Cler. 8. Tabernaculum Ss. Eucharistiae; hinc qui configuit ad Sacerdotem illam ferentem in platea, capi non potest: *excipe*, si in carcere configueret ad Sacerdotem illuc deportantem, tunc enim non gauderet. *La Croix* l. 4. n. 1392., *Pichler* in tit. 49. l. 3. Decret. n. 9. Hoc tamen in jure non exprimitur, sed habetur ex consuetudine, et communi sensu in aequitate fundato comprobatur.

Beneficio asyli gaudent 1. Omnes baptizati cuiuscumque conditionis et status sint in criminibus non excepti. 2. Etiam non baptizati Judaei, et Pagani, si serio converti velint; nam l. 1. Cod. de his, qui ad Eccles. excipiuntur tantum illi Judaei, qui reatu aliquo, vel debitis fatigati simulant se Christianae legi velle conjungi, ut ad Ecclesias configuentes evitare possint crimina, vel pondera debitorum. Juxta probabile plurimum apud *La Croix*. l. c. 1393. quicumque non baptizati gaudent hoc privilegio, quia non est privilegium personae, sed loci 3. Gaudent illo suspensi, et interdicti ab ingressu Ecclesiae, item excommunicati. 4. Exiles, banniti, et condemnati ob crimen non exceptum, fugientes e carcere, aut e manibus satellitum dum educuntur ad supplicium.

Octo autem crimina excepta recenset *Greg. XIV.* in *Const. Cum alias*, sequentibus verbis: *Laicis ad Ecclesias configentibus, si fuerint 1. publici latrones; 2. viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, et viatores aggrediuntur ex insidiis; 3. vel depopulatores agrorum; 4. quive homicidia, vel mutilationes membrorum in ipsis Ecclesias, earumque coemeteriis committere non verentur; 5. qui proditione proximum suum occiderunt, h. e. qui per insidias, et sub specie amicitiae occidit incautum, et impotentem sibi cavere (huc pertinet juxta *Delb.* contra *Bonac.* mater, quae occidit infantem, aut foetum animatum); 6. aut assassinii, qui interveniente pacto vel pretio aliquem conduceunt ad occidendum, vel qui pretio conductus occidit proximum incautum, quamvis sit infidelis; 7. aut haeresis; 8. vel laesae majestatis reis in persona ipsius Principis, immunitas Ecclesiastica non suffragetur.*

His *Benedictus XIII.* per *Constit. in Conc. Romano editam anno 1715.* sequentes adhuc asylo excludit: 1. Qui configentibus ad locum immunem vim inferunt, aut ipsos violenter extrahunt, et abducunt. 2. Mandantes assassinum et mercedem aliquam sive in pecunia, sive rebus aliis tradentes, aut promittentes nondum etiam secuta traditione; modo assassinum re ipsa patratum fuerit. 3. Qui proximum animo praemeditato, et deliberato interficiunt. 4. Qui falsificant literas Apostolicas. 5. Qui tanquam ministri Montis Pietatis, aut alterius publici telonii, aut Banci pro depositis Principium, privatarumque personarum destinati furtum, aut falsitatem in praedictis committunt, cujus ratione arca pecuniaria ita minuatur, ut poenae ordinariae locus sit. 6. Qui tondent, conflant, adulterant quascumque monetas aureas, vel argenteas etiam Principium exterorum, quotiescumque in loco criminis liberum habent usum et commercium. 7. Qui tales pecu-

nias scienter ita expendere praesumunt, ut participes fraudis censeri possint. 8. Qui sub nomine curiae se se introducunt in alienas domos, rapinas reipsa committunt cum homicidio, vel mutilatione sive domestici, sive alterius ibi commorantis. Huc pertinet etiam recens Constitutio Bened. XIV. de Duellantibus, quam vide in P. 2. n. 1429.

De Poenis injuste extrahentium confugam e loco immuni *observa*. 1. Jure civili 1. 1. et 6. Cod. de iis, qui ad Eccles. in tales statuta est poena mortis: haec tamen usu non est recepta: ubi adhuc vigeret, haberetur inter crimina excepta a Bened. XIII. 2. De jure Can. praeter poenam pecuniariam, et poenitentiam injugendam juxta can. 20. et 21. caus. 27. q. 4. peccant graviter et incurrint tam physice, quam moraliter per mandatum extrahentes, excommunicationem majorem ipso facto. An talis excommunication sit reservata summo Pontifici, vel absolutio competit Episcopo, controvertitur inter DD. Qui affirmant reservationem, nituntur tum constitutione Gregoriana, quae statuit easdem poenas et censuras, quas Bulla Coenae, tum praxi Curiae Romanae; qui vero negant, dicunt easdem quidem poenas et censuras statutas esse in Gregoriana, qualitatem autem censurarum, nempe reservationem, non esse expressam; in odiosis autem non debere fieri extensionem supra id, quod expressum est.

De modo extrahendi, et extrahendi reum ex asylo *nota sequentia*. Praemissa cognitione judiciali, an reus gaudeat asylo, et obtenta licentia ab Episcopo, vel ejus officiali, ad quos, etsi locus exemptus sit, pertinet privative cognitio talis causae, reus extradatur etiam renitens. Praedicta licentia juxta communem contra Covar., et Pirrhing per se necessaria est judici saeculari, ob clara verba Constit. Gregor., non item Rectori Ecclesiae juxta probabilem P. Pichler et aliorum contra Palao, et Haunold. Praeterea extraditio fieri debet in praesentia personae Ecclesiasticae ad id per Episcopum vel ejus Vicarium deputatae. Ipse Rector loci immunis per se non extradat reum, sed extractionem tantum non impedit, modumque investigandi et educandi reum libere relinquit judici saeculari habenti ab Episcopo facultatem, de qua certum se faciat, ne sine licentia eum extradat. In casu injustae extractionis factae, ante omnia injuste extractus restituendus est Ecclesiae, et quidem (juxta Pignattelli et Reiffenst.) eidem utpote laesae, contra Bonac. et Palao; quia Ecclesia laesa jam acquisivit jus, ut sibi satisfiat. Insuper omnes actus judiciales in taliter extractum ante restitutionem suscepti ipso jure sunt nulli, et judex injuste extrahens tenetur ad omnia damna resarcienda.

Denique *adverte* cum La Croix l. c. n. 1396.... 1. Peccat graviter, qui impedit reum, ne confugiat ad immunitatem, aut ex hac expellit, quia qui immunitatem dedit loco, dedit reo jus ad illam confugiendi. Si tamen se indecenter gerat in loco sacro, aut culpa sua turbet disciplinam regularem, et monitus non emendetur, expelli poterit: *Quod enim ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum*; reg. 61. J. in 6.... 2. Confugae alendi sunt ex bonis loci immunis; poterunt tamen ab iis repeti factae expensae. Rectoribus loci immunis licet suadere, ut discedat confuga, maxime si fugam securam praestet. Judici autem saeculari licet custodiā militarem constituere extra locum asyli ad capiendos reos si forte egressi velint fugere.

468. II. Sacrilegium locale committitur polluendo Ecclesiam aut coemeterium, quod quinque modis fieri potest. 1. Per injuriosam sanguinis effusionem c. ult. de consec. Eccl. et c. eod. in 6. Necesse autem est, ut vulnus infligatur homini existenti in Ecclesia, non in turri, aut subtus speluncam Ecclesiae, etsi vulnerans extra Ecclesiam existat. Item requiritur,

ut factum notorium sit juris aut facti notitia. Denique ut non tantum aliquae guttulae, v. g. ex naribus percussis eliciantur, quia *effusio* plus significat. Laym. l. c. n. 8.... 2. Per homicidium injuriosum et notorium. 3. Per illicitam et notoriam humani seminis intra Ecclesiam effusionem c. ult. cit. de consec. Eccles., sive ea fiat per voluntariam pollutionem, sive per carnalem copulam etiam conjugalem. *Excipe*, si haec ob urgentem necessitatem a culpa mortali excusetur, v. g. si conjuges longo tempore in Ecclesia cohabitare cogantur. Sanch. l. 9. de Matr. d. 15. n. 9.... 4. Per sepulturam hominis excommunicati non tolerati. 5. Per sepulturam non baptizati, tametsi is infans sit. Si tamen in utero matris fidelis mortuus est, una cum matre in loco sacro sepeliri potest. Laym. l. c. NB. Ad tres primas violationes requiritur actio culpabilis, ad duas postremas non requiritur culpa, sed sufficit factum, scil. quod corpus excommunicati non tolerati, vel non baptizati sepultum sit in loco sacro. 6. Sacrilegium locale committitur exercendo in templo actionem profanam, quae vel ex natura sua, vel prohibitione juris repugnat sanctitati loci, *licet per eam Ecclesia non polluantur*. Talis actio est 1. Cognitio sive sententia judicii saecularis, maxime actio criminalis c. *decet* 2. de immunitate Eccles. in 6. Causas autem Ecclesiasticas in Ecclesia agere decens est. c. *qua fronte* 25. de appellat.... 2. Actio sacrilega est negotiatio et mercatura solemnis in templo, cit. c. *decet*. Christus ipse vendentes et ementes e templo ejicit Matth. 21.... 3. Actio sacrilega in Ecclesia sunt tripudia, clamores, et ludi profani, ut colligitur ex c. *cum decorum* de vita et honest. Cleric. Comoediae tamen honestae, quae ad pietatem movent, a loco sacro alienae non sunt; ut habet glossa in c. cit. et Suar. l. c. c. 6. n. 4. Denique contra Ecclesiae reverentiam sunt publicae comessationes c. *non oportet* 2. dist. 42. Vide Laym. l. c. n. 11.

469. *Princip. III. Sacrilegium reale* est violatio rerum publica auctoritate ad cultum divinum sacratarum, et ordinatarum: sunt autem earum quatuor potissimum genera juxta S. Thom. 2. 2. q. 99. a. 3. ubi ait: *Primum et summum locum inter res sacras obinent sacramenta*. Circa haec sacrilegium committitur 1. ea *invalidē ministrando*, scil. defectu debitae materiae, formae, intentionis etc. 2. ea *indigne ministrando*, scil. in cognito statu peccati mortalis, vel in eodem statu sacramenta vivorum suscipiendo: 3. tangendo illicite et irrverenter Ss. Eucharistiae sacramentum, quod juxta Sporer l. c. n. 30. utique est peccatum grave, seclusa necessitate; veniale vero, si secluso contemptu, vel praecepto Ecclesiae tangatur a laico calix, patena, ciborium, corporale, purificatorium etc. imo a veniali excusat laicos quaeviis necessitas ea tangendi.

Secundum locum inter res sacras tenent vasa consecrata ad sacramentorum usum et susceptionem: item altaria, aedes sacrae, crux et imagines Christi, ac Sanctorum, eorumque Reliquiae; quia etiam ista secundum usum Ecclesiae aestimantur esse instrumenta cultus divini, et ideo sunt sacrae non tantum in ordine ad Sanctos, sed etiam ad Deum, ut ait Laym. cum Suar. Huc etiam pertinet sacrum chrisma, oleum, aqua, et alia benedicta. Item Nomina Dei, Christi, ac Sanctorum, Ss. Evangelia, et omnis scriptura Canonica.

Tertio ad res sacras ea numerantur, quae pertinent ad ornatum altarium, et ministrorum, quae indigne violata ad sacrilegium spectant. S. Thom l. c.

Quarto a S. Thom. inter res sacras recensentur bona omnia tam mobilia, quam immobilia, quae deputata sunt ad sustentationem ministrorum Ecclesiae, templorum fabricam, ac pauperum sustentationem. Huc perti-

nent pia legata, deposita in Ecclesiis, jura Ecclesiastica etc. Haec qui ini-
que supprimit, detinet, occupat, defraudat, qualificatam injustitiam com-
mittit, quae qualitas necessario in confessione explicanda est. *Laym.* l. c.
n. 15. Vide c. 4. caus. 17. q. 4.

470. Dictarum rerum sacrarum sacrilegium committitur tribus modis:
1. *Eas indigne tractando*, scil. vasis sacris, et paramentis abutendo ad
profanos usus, v.g. calice sacro ad profanas computationes, sacrae Scrip-
turae textibus ad jocos insulsos et illiberales, mendacia, aliave peccata,
praesertim lasciviam. A mortali excusat *Sporer* l. c. n. 30. abusum sacrae
scripturae ad jocum honestum inter viros prudentes, v.g. si amicus amico
dicat: *Sede a dextris meis*. Sacrilegium grave est abuti rebus sacris ad
superstitiones. 2. *Eas injuste usurpando*, quod dicitur furtum sacrilegum,
hoc juxta c. quisquis 17. q. 4. committitur auferendo *sacrum de loco sacro*,
(v.g. calicem e templo, ciborium e tabernaculo, quod juxta *Sporer* l. c.
n. 31. contra alios continet duplē malitiam, tum propter violationem
rei, tum loci sacri): *vel non sacrum de sacro*, scil. auferendo res in templo
depositas, et in ejus fidem, atque immunitatem susceptas sub speciali
custodia, imo etiam per accidens ibi existentes juxta probabiliorem sen-
tentiam, ut ait *Laym.* l. c. n. 18., *Sporer* l. c. contra *Victoriam, Sotum,*
Lessium et alios, juxta quos crumenam alicui abscondere in templo est tan-
tum furtum simplex, eo quod non violetur per hoc specialiter locus sacer,
sed tantum generaliter sicut per quodvis aliud peccatum: *vel sacrum de*
non sacro (auferendo v.g. calicem ex privato oratorio, cista domestica etc.);
juxta *Laym.* tales quidem fures mitius puniuntur in foro externo, in foro
tamen interno verum committunt sacrilegium.

471. *Principium IV.* Sacrilegium ex genere suo est peccatum mor-
tale. Ita *Reiffenst.* 1. 5. de Relig. dist. 3. q. 2. n. 14. cum communi. Neque
(ut ait *Laym.* l. c. n. 14.) necesse est ad sacrilegii crimen, ut quis directe
intendat, res sacras inhonorare, quod proprium est haereticorum, sed suffi-
ciet quaevis indigna earum usurpatio et tractatio, si advertenter et satis
deliberate ob quemvis alium finem sive utilitatem fiat: directa quidem in-
honoratio semper est peccatum grave; virtualis autem tum ob imperfectio-
nem actus, tum ob materiae levitatem potest esse veniale peccatum *Laym.*
l. c. cum *Valent.*, *Suarez*, et comm.

CASUS I.

Abdias Subdiaconus saepe delectatur turpibus cogitationibus, motibus
obscenis etc. non reputans haec peccata continere duplē malitiam, ideo-
que nunquam in confessione addit, quod sit in majore ordine constitutus.
Item tum se, tum *Sacerdotes*, aliosque saepius plene inebriat.

472. Q. I. An praedictae delectationes venereae sint sacrilegia. R.
Affirmative; quia quidquid in saecularibus extra conjugium est peccatum
contra castitatem, id in Religiosis, et iis, qui uno vel pluribus majoribus
ordinibus initiati sunt, est duplex peccatum, ita ut malitia sacrilegii sit
mortalis in iis actibus, in quibus malitia libidinis est mortalis; direete
enim quodlibet horum peccatorum repugnat dignitati talis personae in ea
ratione, sub qua Deo specialiter dedicatur, et sacratur: hinc ordines major-
res ob votum castitatis annexum dicuntur ordines sacri. *Reiffenst.* l. c.
n. 15. cum *Syl.*, *Less.*, *Laym.*

473. Q. II. An omne peccatum a persona sacra, vel in personam sa-
cram commissum sit proprie ac formaliter sacrilegium. R. *Negative*; quia
non omnia directe repugnant speciali ejus sanctitati, sicut peccata contra
castitatem, et percussio gravis ac injuriosa, juxta constitutionem Ecclesiae.

Heringx Disp. 8. de Relig. q. 2. n. 12. ideoque *Abdias*, se, aliosque plene
inebriando non commisit sacrilegium, quamvis juxta n. 328. et seq. gravi-
ter peccaverit contra temperantiam et simul peccato scandali.

474. Q. III. An sit sacrilegium percutere illum, qui prima tonsura
tantum initiatus est. R. *Affirmative*; quia per primam tonsuram quis con-
secratur publica auctoritate Deo, et eximitur a statu saeculari, ac proinde
gaudet privilegio Canonis, si tamen gerat habitum et tonsuram clericalem.
Non peccant parentes et praeceptores, qui justa de causa castigant ju-
venes prima tonsura initiatos, quia id non contingit suadente diabolo.
Pariter pueri prima tonsura initiat dum se invicem pugnis caedunt, ple-
rumque non committunt sacrilegium grave, quia illa percussio non est
gravis in se, nec respectu personae, quae inde non censemur graviter in-
honorata. Vide dicta n. 312.

CASUS II.

Abdon dum in coemeterio prope templum venales habet varias merces,
furem argenteorum numismatum et rosariorum deprehendit; fugientem extra
coemeterium lethaliter vulnerat: fur undique sanguine madens fugit ad
templum, ibique moritur.

475. Q. I. An sit gravis irreverentia loci sacri res venales exponere
in coemeterio. R. 1. Si res vendendae ad populi devotionem serviant, v.g.
rosaria, cerei etc. non committitur irreverentia; hinc ejusmodi venditio
tanquam honesta consuetudo quibusdam in locis toleratur; quamvis prae-
staret, omnem mercaturam extra locum sacrum fieri; imo nunquam per-
mittenda est, si non sine magno strepitu, tumultu, atque turbatione divini
servitii prope Ecclesiam exerceri soleat. *Laym.* l. c. n. 9. Maxime caven-
dum, ne vendantur superstitiones oratiunculae, libelli suspecti; arcendi
etiam sunt non tantum a locis sacris, sed ab ipso foro clamosi cantores,
qui miracula vel facta, vel non satis approbata carminibus ineptis descripta
decantant, et in vulgo spargunt; quia haec maxime cedunt in contemptum
religionis catholicae.

R. 2. Cum *Laym.* in coemeterio officinam aliarum rerum de se hone-
starum constituere, saltem est peccatum veniale, quia non videtur esse
gravis irreverentia.

476. Q. II. An per hoc templum fuerit pollutum, quod fur ex vulnere
inficto in templo mortuus sit. Respondet *Laymann* l. 5. t. 5. c. 5. n. 8.
Negative: quia ad hoc, ut polluatur templum, necesse est ut percussio fiat
in templo. Ubi addit, quod tum quoque polluatur templum, quando homi-
cidium etiam sine sanguinis effusione committitur intra Ecclesiam v.g.
per strangulationem; quia c. proposuisti L. 3. tit. 40., item c. si motum
dist. 1. de Consecr. generaliter de homicidio fit sermo.

CASUS III.

Alanus Parochus fontem baptismalem ex supina negligentia ab im-
munditiis longo tempore non custodit; laceras Albas, Casulas, et sacra
vasa fracta refici non curat; purificatoria, et corporalia sordibus obducta
ad sacrificium Missae adhibet. De gravi et sacrilega irreverentia admonitus
respondet, haec tantum esse levia peccata omissiones, non vero commissio-
nes, ideoque nec inter sacrilegia numeranda.

477. Q. An recte senserit *Alanus*. R. Pessime sensit: quamvis enim
plerumque sacrilegium sit peccatum commissionis, in dictis tamen casibus
vere est peccatum omissionis, quia omissionis debitae curae non minus cedit
in irreverentiam gravem rerum sacrarum, quam quaevis alia indigna trac-